

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені Бориса ГРІНЧЕНКА

Інститут філології

Кафедра української літератури, компаративістики і
грінченкознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О. Б. Жильцов
« 08 » 02 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТВОРЧИЙ СЕМІНАР: ПОЕЗІЯ

спеціальності: 035 Філологія
освітнього рівня: другого (магістерського)
спеціалізації: 035.01 Українська мова та література
освітньої програми 035.01.02 Літературна творчість

Київ – 2021

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 3284/21
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« 21 » 20 21 р.

Розробник: Луцюк Микола Володимирович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства.

Викладач: Луцюк Микола Володимирович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Протокол від 13 січня 2021 року № 9

Завідувач кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

_____ (О.О. Бровко)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми

_____» 2021 р.

Гарант освітньої програми

_____ (Л.І. Заяць)

Робочу програму перевірено «08» « лютого » 2021 р.

Заступник директора Інституту філології

з науково-методичної та навчальної роботи _____ (Л.І. Заяць)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Творчий семінар

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
<i>Вид дисципліни</i>	<i>обов'язкова</i>
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	<i>українська</i>
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	<i>4/120</i>
<i>Курс</i>	<i>5-6</i>
<i>Семестр</i>	<i>10-11</i>
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	<i>120</i>
<i>Аудиторні</i>	<i>32</i>
<i>Модульний контроль</i>	<i>8</i>
<i>Семестровий контроль</i>	<i>30</i>
<i>Самостійна робота</i>	<i>50</i>
<i>Форма семестрового контролю</i>	<i>Іспит</i>

Поезія

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
<i>Вид дисципліни</i>	<i>обов'язкова</i>
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	<i>українська</i>
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	<i>2/90</i>
<i>Курс</i>	<i>5</i>
<i>Семестр</i>	<i>10</i>
<i>Кількість змістових модулів з розподілом:</i>	<i>2</i>
<i>Обсяг кредитів</i>	<i>2</i>
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	<i>60</i>
<i>Аудиторні</i>	<i>16</i>
<i>Модульний контроль</i>	<i>4</i>
<i>Семестровий контроль</i>	<i>10</i>
<i>Самостійна робота</i>	<i>30</i>
<i>Форма семестрового контролю</i>	<i>Іспит</i>

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Творчий семінар: поезія» покликана формувати теоретичну базу та практичні навички майбутніх літературознавців, тому **метою** її вивчення є оволодіння термінологічним апаратом віршознавства та віршостилістики, формування уявлень про фундаментальні положення художнього письма в царині поезії, розуміння принципів побудови поетичного тексту, вміння здійснювати цілісний аналіз поетичних творів, визначати характер взаємозв'язку різних їх рівнів – лексичного, синтаксичного, фонічного тощо.

Завданнями курсу є сформувати такі **компетентності**:

Загальні

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Здатність бути критичним і самокритичним.

Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Здатність працювати в команді та автономно.

Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Фахові спеціальності

Здатність професійно застосовувати поглиблені знання з української мови та літератури, а також літературно-мистецького менеджменту або педагогіки вищої школи.

Здатність вільно користуватися спеціальною лінгвістичною та літературознавчою термінологією.

Здатність створювати оригінальні літературні твори.

Усвідомлення теоретичних засад поетичної мови і активне практичне використання їх у власній творчості.

Здатність давати літературно-критичну оцінку художнім творам з урахуванням сучасних мистецьких тенденцій; оцінювати зразки літературно-критичної думки.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

- Демонструвати глибокі знання в галузі гуманітарних наук; застосування їх методів у різних видах професійної діяльності; застосування філософських ідей у власних дослідженнях; глибоке розуміння ролі науки, освіти і культури в розвитку цивілізації; знання структури, форм і методів наукового пізнання, їхньої еволюції, методології наукових досліджень; здатність кваліфіковано пояснити феномени мови і мистецтва, їхню роль у людському житті; знання правових та етичних норм, які регулюють міжособистісні відносини у професійних колективах.

- Виявляти глибокі знання та розуміння змісту теоретичних філологічних дисциплін в обсязі, необхідному для розв'язання професійних і науково-дослідних завдань, зокрема: загальних властивостей художньої літератури як

системи систем, її зразків як творів мистецтва; еволюційного шляху розвитку вітчизняного і світового літературознавства; засад поетики літературного твору, художнього тексту, множинності його інтерпретацій, варіативності підходів; зв'язку художньої літератури з історією та станом духовної культури народу; принципів і методів літературознавчого аналізу художнього тексту та інтерпретації літературного твору; актуальних проблем вивчення літературних напрямів, стилів, жанрів, образів, сюжетно-композиційних особливостей, засобів художньої виразності.

- Виявляти глибокі знання та розуміння змісту дисциплін, пов'язаних із специфікою творчої праці письменника, теорією і практикою написання творів основних літературних жанрів.

- Відповідально ставитися до професійних обов'язків; дотримуватись засад академічної доброчесності; забезпечувати дотримання авторського права; аналізувати власний досвід роботи, здійснювати самоконтроль, самооцінку, саморегуляцію, виявляти і долати недоліки; підвищувати власний професійний рівень, удосконалювати кваліфікацію.

- Організовувати та здійснювати ефективну роботу самостійно та в команді; отримувати результат в умовах обмеженого часу; дотримуватись професійної етики.

- Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну думку щодо них – професійно, етично виважено і соціально відповідально.

- Багатоаспектно і об'єктивно оцінювати досягнення літературознавства; художні якості авторського рукопису; сучасні та класичні художні твори.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин за видами робіт					
			Аудиторна					Самостійна
			Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I								
Поезія як тип словесної творчості								
1	Поезія як тип словесної творчості	9	2	2			5	
2	Поезія і проза: структурні й змістові принципи, помежівні форми	14	2	2			10	
	Модульний контроль	2						
	<i>Разом</i>	25	4	4			15	
Змістовий модуль II								
Поетична мова								
3	Лексичний рівень поетичної мови	14	2	2			10	
4	Синтаксичний та фонічний рівень поетичного тексту	9	2	2			5	
	Модульний контроль	2						
	<i>Разом</i>	25	4	4			15	
	<i>Семестровий контроль</i>	10						
	<i>Усього</i>	60	8	8			30	

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Поезія як тип словесної творчості

Лекція I. Поезія як тип словесної творчості – 2 год.

Поезія, її ознаки і принципи художнього освоєння дійсності. Роль метафори у формуванні поетичного світу. Поезія і міф: прагнення до відновлення цілісності світу.

Література: 2, 4, 5, 8.

Лекція II. Поезія і проза: структурні й змістові принципи, помежівні форми – 2 год.

Поезія і проза – два провідні типи словесної творчості. Мова прозова і поетична. Помежівні явища: ритмізована проза, вірші в прозі, ознаки поетичного мислення у прозових творах і епічне начало в поезії.

Література: 3, 5, 10.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Поетична мова

Лекція III. Лексичний рівень поетичної мови – 2 год.

Нейтральна і стилістично маркована лексика (архаїзми, неологізми, діалектизми); явища синонімії, антонімії, омонімії в поезії. Поетичні тропи.

Література: 5, 11, 14.

Лекція IV. Синтаксичний та фонічний рівень поетичного тексту – 2 год.

Синтаксичні фігури поетичного тексту. Засоби евфонії та какофонії. Інтонація поетичного твору.

Література: 5, 11, 14.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Денна форма

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	10	2	20	2	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
	<i>Разом</i>		69		69
Максимальна кількість балів: 138					
Розрахунок коефіцієнта: $138 : 60 = 2,3$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Змістовий модуль I

Поезія як тип словесної творчості

Тема 1. Поезія як тип словесної творчості – 5 год.

Порівняйте поетичні і прозові твори того самого автора. Чи проявляє себе поетичне мислення в прозі і навпаки? Яким принципам підпорядковані композиційні, іконічні й змістові особливості цих творів?

Тема 2. Поезія і проза: структурні й змістові принципи, помежівні форми – 10 год.

Доберіть приклади віршів у прозі зі світової й вітчизняної літератури. Прокоментуйте їх образно-стильові та структурні особливості. Чому, на вашу думку, автори дібрали саме таку форму для втілення свого задуму?

Змістовий модуль II

Тема 3. Лексичний рівень поетичної мови – 10 год.

Проаналізуйте лексичний рівень художнього цілого улюбленого ліричного або ліро-епічного твору.

Тема 4. Синтаксичний та фонічний рівень поетичного тексту – 5 год.

Проаналізуйте синтаксичний та фонічний рівень художнього цілого улюбленого ліричного або ліро-епічного твору.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка — 10 балів.
2. Оцінюється самостійність формулювання опису теорій і моделей, розмаїття представлених теорій і моделей, необхідність і достатність використаних наукових джерел, навички проведення філологічного аналізу поетичного тексту.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється у письмовій формі та полягає в аналізуванні художніх текстів, передбачених програмою.

Орієнтовний перелік питань модульного контролю

Модульний контроль 1

Напишіть есе на одну з тем:

- Особливості прозаїчного і поетичного тексту.
- Сугестивність в поетичному тексті.

Модульний контроль 2

Напишіть есе на одну з тем:

- Особливості вживання поетичних тропів (на прикладі творчості одного з сучасних українських поетів).
- Роль фоніки в поетичному тексті на прикладі творчості одного з сучасних українських поетів).

Вимоги до оформлення:

1. Слід дотримуватися рекомендованої структури письмової роботи в межах запропонованого жанрі.
2. Обсяг есе – 4 сторінки
Шифр 14, інтервал 1,5.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка — 25 балів.
2. Оцінюватимуться самостійність мислення, аргументованість тез, використання фактичного матеріалу.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумковий контроль здійснюється у формі письмового іспиту (максимум 40 балів), що передбачає виконання двох типів завдань:

- 1) відповідь на ключові питання курсу (15 балів);

2) есе за темою з викладом власних суджень (25 балів), оцінюються самостійність міркування, повнота викладу теми, аргументованість висновків, зв'язність викладу.

До іспиту допускаються студенти, що набрали не менше 35 балів.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Поезія і проза як основні типи словесної творчості.
2. Помежівні явища між поезією і прозою: ритмізована проза, вірш у прозі.
3. Лексичний рівень поетичного тексту.
4. Неологізми, архаїзми, вульгаризми, екзотизми: змістові та стилістичні функції.
5. Неологізми та їх різновиди.
6. Синтаксичний рівень поетичного тексту. Стилiстичні фігури.
7. Фонічний рівень поетичного тексту.
8. Засоби евфонії та какофонії.
9. Інтенація поетичного твору.
10. Метафора як провідна ознака поетичного мислення.
11. Типи інакомовлення.
12. Чинники формування поетичного стилю.
13. Проблема сюжетності в поезії.
14. Поняття поетичного контексту.
15. Цикл як особливий поетичний контекст.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно A	90–100
Дуже добре B	82–89
Добре C	75–81
Задовільно D	69–74
Достатньо E	60–68
Незадовільно FX	35–59
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу F	1–34

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «Творчий семінар: поезія»

Разом: 60 год., з них лекційних – 8 год., семінарські заняття – 8 год.,
підсумковий модульний контроль – 4 год.,
самостійна робота – 30 год.

Тиждень	I	II	III	IV
Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	
Назва модуля	Поезія як тип словесної творчості		Поетична мова	
Кількість балів за модуль	138 балів			
	69 балів		69 балів	
Лекції Дати	1	2	3	4
Теми лекцій	Поезія як тип словесної творчості – 1б.	Поезія і проза: структурні й змістові принципи, пожежівні форми – 1б.	Лексичний рівень художньої мови поезії – 1б.	Синтаксичний та фонічний рівень поетичного тексту – 1б.
Теми семінарських занять	Поезія як тип словесної творчості – 11б.	Поезія і проза: структурні й змістові принципи, пожежівні форми – 11б.	Лексичний рівень художньої мови поезії – 11б.	Синтаксичний та фонічний рівень поетичного тексту – 11б.
Самостійна робота	10 б.	10 б.	10 б.	10 б.
Види поточного контролю	МКР -1 (25 балів)		МКР - 2 (25 балів)	
Підсумковий контроль	Іспит			

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна література

1. Даниленко І. Теорія віршування. Аналіз поетичного тексту. Практикум. – Миколаїв, 2003. – 124 с.
2. Качуровський І. Основи аналізу мовних форм (стилістика). Фігури і тропи. – Мюнхен–Київ, 1995. – 236 с.
3. Качуровський І. Фоніка. – Мюнхен, 1984. – 208 с.
4. Костенко Н.В. Українське віршування ХХ століття. – К., 1993. – 232 с.
5. Семенюк Г., Гуляк А., Бондарева О. Версифікація: теорія і практика віршування. – К., 2003. – 286 с.

Додаткова література

6. Авраменко Н.В. Поезія українських символістів перших десятиліть ХХ ст. в типологічних відповідностях з англо-американською лірикою // Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Тернопіль, 2002 – 17 с.
7. Бондар М. Поезія початку ХХ століття // Історія української літератури: У 2 т. – К., 1987. – Т. 1.
8. Брюховецький В. Поетика. – К.: Наукова думка, 1992. – 210 с.
9. Бунчук Б. Віршування Івана Франка. – Чернівці, 2000. – 307 с.
10. Бунчук Б. П'ятистоповий ямб у творчості Лесі Українки 80-х–90-х років // Біблія і культура. – Чернівці, 2005. – Вип. 7 – С. 44–50.
11. Гаврилюк Н.І. Український поліметричний вірш: природа і тенденції розвитку // Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2005. – 18 с.
12. Клочек Г.Д. Поетика і психологія. – К., 1990. – 48 с.
13. Ковалевський В.В. Рима. Ритмічні засоби українського вірша. – К., 1965. – 286 с.
14. Ковалевський В.В. Ритмічні засоби українського літературного вірша. Спроба систематики. – К.: Радянський письменник, 1960. – 235 с.
15. Ковалів Ю. І. Українська поезія першої половини ХХ ст. // Українська мова та література. – К., 2000. – Ч. 39. – 39 с.
16. Костенко Н.В. Микола Бажан. Життя. Творчість. Особливості віршостилістики. – К., 2003. – 300 с.
17. Кудряшова О. Поетика вірша: Навчальний посібник / Оксана Кудряшова. – К. : Київ.ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 144 с.
18. Луцюк М.В. «Поет краси страждання». Творчість Миколи Вороного. Навчальний посібник – К.: Колесо, 2008. – 56 с.
19. Моренець В.П. Сучасна українська лірика: модель жанру // Сучасність. – 1996. – № 5. – С. 90 – 101.
20. Пахаренко В. Нарис української поетики (До нових підходів у вивченні літератури). – К.: Додаток до газети «Українська мова і література», 1997. – 79 с.

21. Святовець В.Ф. Словник образотворчих засобів. Тропи та стилістичні фігури. – К., 2003. – 178 с.
22. Сидоренко Г.К. Від класичних нормативів до верлібру. – К., 1980. – 184 с.
23. Словник українських рим (За ред. Бурячка А.А., Гурина І.І.) – К., 1979. – 338 с.
24. Тхорук Р.Л. Особливості поетики премодерністського віршу початку ХХ століття: рання лірика Олександра Олеся // Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 1996. – 17 с.
25. Якубський Б. Наука віршування. – К., 1922. – 115 с.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I

Поезія як тип словесної творчості

Семинар 1. Поезія як тип словесної творчості - 2 год.

1. Літературознавча дефініція «поезії».
2. Історія становлення та розвитку поезії як особливого типу словесної діяльності людини.
3. Поезія і міфологічна свідомість.

Література:

1. Літературознавчий словник-довідник *Nota bene* (За ред. Гром'яка Р.Т., Коваліва Ю.І., Теремка В.І.). – К., 1997. – 749 с.
Ткаченко А. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства: Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2003. – 448 с.
2. Тимофеев Л.И. Слово в стихе. - М., 1982.
3. Тынянов Ю. Проблема стихотворного языка. Статьи. - М., 1965; Теснота стихотворного ряда // Русская литература. -1965.-№3;
4. Эткинд Е. Разговор о стихах / Е.Эткинд. – М., 1979. – 238с.

Семинар 2. – Поезія і проза: структурні й змістові принципи, помежівні форми – 2 год.

1. Поезія і проза як два основні типи словесної творчості.
2. Ліричний та епічний типи мислення.
3. Розмаїття форм взаємодії поезії і прози.

Література:

1. Літературознавчий словник-довідник *Nota bene* (За ред. Гром'яка Р.Т., Коваліва Ю.І., Теремка В.І.). – К., 1997. – 749 с.
2. Ткаченко А. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства: Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2003. – 448 с.
3. Качуровський Ігор. Генерика і архітектоніка. – К.: Києво-Могилянська академія. – 377с.

Змістовий модуль II

Поетична мова

Семінар 3. Лексичний рівень художньої мови поезії – 2 год.

1. Денотативний / конотативний слововжиток у поезії: особливості, функції.
2. Типи метафори в поетичному тексті.
3. Прості та розгорнуті порівняння.

Література:

1. Денисюк І. Українська новелістика кінця XIX – початку XX століття. – К., 1989.
2. Качуровський І. Основи аналізу мовних форм (стилістика). Фігури і тропи. – Мюнхен–Київ, 1995. – 236 с.;
3. Літературознавчий словник-довідник *Nota bene* (За ред. Гром'яка Р.Т., Коваліва Ю.І., Теремка В.І.). – К., 1997. – 749 с.
4. Ткаченко А. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства: Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2003. – 448 с.

Семінар 4. Синтаксичний та фонічний рівень поетичного тексту – 2 год.

1. Специфіка поетичного синтаксису порівняно із загальномовним.
2. Фактори творення поетичної інтонації.
3. Основні принципи фонічної організації поетичного тексту.

Література:

1. Жирмунський В. Теорія стиха. – Ленінград, 1975. – 664 с.
2. Качуровський І. Основи аналізу мовних форм (стилістика). Фігури і тропи. – Мюнхен–Київ, 1995. – 236 с.
3. Літературознавчий словник-довідник *Nota bene* (За ред. Гром'яка Р.Т., Коваліва Ю.І., Теремка В.І.). – К., 1997. – 749 с.
4. Ткаченко А. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства: Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2003. – 448 с.